

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 127

29.11.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: მეფრინველეობის ფერმა და ფრინველის სასაკლაო

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ჯი პი პი“, ქ.თბილისი ვაკე-საბურთალოს რაიონი, კოსტავას ქ. N 47/57

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპის მუნიციპალიტეტი, სოფ. კავთისხევი და სოფ. ზემო ჩოჩეთი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 19.09.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ჯი პი პის“ მიერ წარმოდგენილია კასპის მუნიციპალიტეტში, მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლაოს პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, შპს „ჯი პი პის“ მიერ დაგეგმილია სოფ. ზემო ჩოჩეთის მიმდებარედ მეფრინველეობის ფერმის და სოფ. კავთისხევის მიმდებარედ ფრინველის სასაკლაოს პროექტი.

მეფრინველეობის ფერმა პროექტით გათვალისწინებულია სოფ. ზემო ჩოჩეთის მიმდებარედ, სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე ს/კ: 67.17.32.401. უახლოესი მოსახლე დაშორებულია 300 მეტრით. საპროექტო ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 92678 მ². მოცემულ ტერიტორიაზე იგეგმება საოფისე შენობის, 8 ერთეული საფრინველის, სამრეცხაოს, საქვებუს, საგენერატოროს, წყლის სატუმბი ნაგებობის, დამხმარე ნაგებობის და ავტოსადგომის განთავსება. ასევე იგეგმება ცალკე საკვების შესანახი სილოსების სამქროს მოწყობა.

დაგეგმილი მეფრინველეობის ფერმა გათვლილია 1 800 000 ფრთა ქათამზე. ტექნოლოგიური ხაზის მიხედვით პირველ ეტაპზე ხდება გამოჩეკილი წიწილის შემოყვანა (სოფ. ნოსტე და ბარნაბანთკარი) გაზრდა და შემდგომ სასაკლაოზე გადაყვანა. მეფრინველეობის ფერმაში ინკუბატორის მოწყობა არ იგეგმება.

მეფრინველეობის ფერმის წყალმომარაგება განხორციელდება ჭაბურღილის საშუალებით, ხოლო ელ. ენერჯისთვის გამოყენებული იქნება დიზელ-გენერატორი. ექსპლუატაციის ეტაპზე ელ. ენერჯით მომარაგება განხორციელდება ადგილობრივი გამანაწილებელი სისტემიდან. მშენებლობის ეტაპზე ფეკალური წყლებისთვის დროებით მოეწყობა 3მ³

მოცულობის საასენიზაციო ორმო, რომელიც ექსპლუატაციის ეტაპზე ჩანაცვლდება „ბიოტალ 3“-ის გამწმენდი ნაგებობით. ექსპლუატაციის ეტაპზე სამეურნეო-ფეკალური წყლის რაოდენობაა 2,65 მ³/დღ. ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობიდან გაწმენდილი სითხე საკანალიზაციო ქსელის მეშვეობით მიეწოდება მშთანთქმელ საკანალიზაციო ჭას.

ექსპლუატაციის ეტაპზე მეფრინველეობის ფერმა იმუშავებს 365 დღე 8 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. დასაქმდება 40-55 ადამიანი.

ფრინველთა სასაკლავოს პროექტით დაგეგმილია სოფ. კავთისხევის მიმდებარედ, სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთზე ს/კ: 67.08.36.446. საპროექტო ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 6799 მ². სასაკლაოდან უახლოესი მოსახლე დაშორებულია 430 მეტრით, ხოლო მდ. კაზარიანთხევი 54 მეტრის დაშორებით. მოცემულ ტერიტორიაზე იგეგმება 4 დამხმარე შენობის, 1 სასაკლავოს და 1 ადმინისტრაციული შენობის განთავსება.

ფრინველთა სასაკლავოს წყალმომარაგება განხორციელდება ჭაბურღილის საშუალებით. საწარმოო და სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების გაწმენდა ექსპლუატაციის ეტაპზე მოხდება ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობით, სულ 39,65 მ³ დღე/ღამეში. ბიოლოგიურ გამწმენდ ნაგებობას გააჩნია შემდეგი პარამეტრები: Q (საშუალო დღიური მოხმარება)-37 მ³/ დღე/ღამეში, Q (მაქს.)- 6 მ³/სთ. გამწმენდის ძირითადი კვანძებია: შემომავალი ჩამდინარე წყლის სატუმბი სადგური, ავტომატური დოზურა ცხაური, ქვიშისა და ცხიმის ჩამჭერი, აზოტის შემცველი ნივთიერების დოზირება(ოპცია), პირველადი აერაცია, პირველადი სალექარი, მეორადი სალექარი, სუფთა წყლის ავზი, ლამის სტაბილიზატორი, სალამე მოედანი. ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მიერ გაწმენდილი წყლის ჩაშვება მოხდება მდ. კაზარიანთხევეში.

ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში ემისიები და ხმაურის გავრცელება სატრანსპორტო ოპერაციებით, როგორც მეფრინველეობის ფერმის ისე სასაკლავოს ოპერირებისას. მეფრინველეობის ფერმის გათბობის სისტემებში დაგეგმილია ქვანახშირის გამოყენება, ენერჯის წყაროს მიღების მიზნით.

დაგეგმილი პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელის ნარჩენების წარმოქმნა ორივე ობიექტის შემთხვევაში. ფრინველის სასაკლავოს ექსპლუატაციისას წარმოიქმნება შემდეგი სახის ნარჩენები: შლამი (გამწმენდ ნაგებობაში დაგროვებული); ქიმიური პროდუქტები (სადეზინფექციო); ცხიმ და ქვიშა დამჭერში დაგროვებული მასა; ქათმის გამოუსადეგარი ნაწილები; მუნიციპალური ნარჩენები და სხვა. მუნიციპალური ნარჩენების გატანა მოხდება შესაბამისი ორგანოს მიერ ხელშეკრულების საფუძველზე. ფერმაში წარმოქმნილი ქათმის ექსკრემენტის რეალიზაცია მოხდება ინდივიდუალურ მეწარმეზე.

ექსპლუატაციის ეტაპზე სასაკლავო იმუშავებს 365 დღე 8 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. დასაქმდება 55 ადამიანი.

სკოპინგის ეტაპზე წარმოდგენილი იყო როგორც მეფრინველეობის ფერმის ისე სასაკლავოს განთავსების ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები.

აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით 2019 წლის 15 ოქტომბერს 12:00 საათზე სოფ. კავთისხევის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში და 14:00 საათზე სოფ. ზემო ჩოჩეთის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა შპს „ჯი პი პის“ მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვები. განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის წარმომადგენლები, საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანიის

შპს „ჯი პი პის“ და საკონსულტაციო კომპანია „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენელი, ასევე ადგილობრივი სოფლის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები არ გამოთქმულა.

საჯარო განხილვის ფარგლებში საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლებმა დაათვალიერეს მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს საპროექტო ტერიტორია. განხორციელებული საპროექტო ტერიტორიის დათვალიერებისას გამოვლინდა, რომ დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებული შესაბამისი ინფრასტრუქტურა ნაწილობრივ უკვე მოწყობილი იყო ორივე ობიექტის შემთხვევაში.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების შესახებ.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - პროექტის აღწერა;
  - დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიების შესახებ (GPS კოორდინატები; მანძილი უახლოეს მოსახლემდე, მდინარემდე და ცენტრალურ გზამდე);
  - მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს მოწყობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
  - მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს ინფრასტრუქტურული ობიექტების, დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
  - მეფრინველეობის ფერმის ტექნოლოგიური სქემა და ტექნოლოგიური ციკლი;
  - ფრინველის სასაკლავოს ტექნოლოგიური სქემა და ტექნოლოგიური ციკლი;

- მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს პროექტის ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- მიწის სამუშაოების აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიაზე დამატებითი ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს წყალმომარაგების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საწარმოო ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები (ფერმა, სასაკლავო);
- სამეურნეო-ფეკალური, სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები (ფერმა, სასაკლავო);
- ნარეცხი წყლების მართვის საკითხები;
- მეფრინველეობის ფერმის ტერიტორიაზე „ბიოტალ 3“-ის განთავსების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (წარმადობა, გაწმენდის ეფექტურობა);
- გამწმენდი ნაგებობიდან გამოსული წყლის მართვის საკითხები;
- სასაკლავოს ტერიტორიაზე დაგეგმილი გამწმენდი ნაგებობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია (დანადგარის ტიპი, წარმადობა, გაწმენდის ეფექტურობა);
- გამწმენდი ნაგებობიდან გამოსული წყლის მართვის საკითხები (წყალჩაშვების GPS კოორდინატები);
- მდ. კაზარიანთხევის ჰიდროლოგია;
- წარმოქმნილი ლამის მართვის საკითხების აღწერა (მათ შორის დროებითი დასაწყობების ტერიტორიის აღწერა, ტრანსპორტირება, გაუწყლოვანება, და საბოლოო მართვის ღონისძიებები);
- ლამის გაუწყლოვანებისას წარმოქმნილი წყლების მართვის საკითხი;
- ექსპლუატაციის შედეგად წარმოქმნილი სუნის გავრცელებასთან (მეფრინველეობის ფერმა, ფრინველის სასაკლავო, გამწმენდი ნაგებობა) დაკავშირებული საკითხები;
- ჩამდინარე წყლის ჩაშვების პარამეტრები და ავარიული სიტუაციების პრევენციული ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- საწარმოში დამუშავების მიზნით მიღებული ნარჩენების ჩამონათვალი კოდების მითითებით და რაოდენობა („სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების მიხედვით);
- ნარჩენების აღდგენის/დამუშავების ოპერაციის კოდები;
- ნარჩენების სეპარაციის შესახებ ინფორმაცია;
- ნარჩენებთან უსაფრთხო მოპყრობის ზოგადი მოთხოვნები;
- დასაწყობებულ ნარჩენებზე კონტროლის მეთოდები;
- გზმ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს ყველა ტიპის ნარჩენის (მეფრინველეობის ფერმა, ფრინველის სასაკლავო) მართვის საკითხები (შეგროვება, განთავსება, მართვა);

- ფერმაში გამწოვი სისტემის დეტალური აღწერა (გამწოვის ტიპი, პარამეტრები, ეფექტურობა);
- საწარმოს ტერიტორიაზე ქიმიური ნივთიერებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (სახეობა, რაოდენობა, განთავსება);
- საკვები პროდუქტების მიმღები სილოსების აღწერა;
- ფრინველის საკვების ტრანსპორტირების და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია დაცემული ფრინველის მართვის საკითხების შესახებ;
- ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკის შესახებ (მოწყობის ადგილის GPS კოორდინატების მითითებით);
- საპროექტო ტერიტორიებზე დაგეგმილ წყლის ჭაბურღილებზე შესაბამისი ლიცენზიების გზშ-ის ანგარიშში ასახვა;
- ინფორმაცია მეფრინველეობის ფერმაში გათბობის სისტემის შესახებ (ქვანახშირის საწვავის გამოყენების, ტრანსპორტირების და განთავსების);
- ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში.
- სუნის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების (სანაყაროები) მითითება და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაციის წარმოდგენა;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე (მდ. კაზარიანთხევი), ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის „წითელი ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების შეგროვების, განთავსების, წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;

- ნარჩენების ზუსტი კლასიფიკაცია მოხდეს საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 17 აგვისტოს N 426 დადგენილების „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხისა და კლასიფიკაციის“ მოთხოვნების შესაბამისად;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- კუმულაციური ზემოქმედება;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს მონიტორინგის გეგმა;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებში (მდ. კაზარიანთხევი) ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების პროექტი.
- გამწმენდის ექსპლუატაციაში შესვლის შემდეგ რეგულარულად შეფასდეს მდ. კაზარიანთხევის წყლის ხარისხი;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს მოწყობა და ექსპლუატაციის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა, Shp ფაილები);
- საპროექტო ტერიტორიების გენერალური გეგმა შესაბამისი ექსპლიკაციით;

გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

- სკოპინგის ანგარიშში არ არის შეფასებული ფრინველის სასაკლავოს საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს (100-120 მ) აღნუსხული ორი არქეოლოგიური ობიექტის-ნამოსახლარზე ზემოქმედება, რაც საჭიროებს სათანადო შეფასებას. აღნიშნულიდან გამომდინარე გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული უნდა იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები.
- გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იყოს წარმოდგენილი მეფრინველეობის ფერმის ტერიტორიაზე საკანალიზაციო ჭის მოწყობის და მასში ჩაშვებული წყლის შესახებ დეტალური (რაოდენობა, ხარისხობრივი მაჩვენებელი) ინფორმაცია;

- გზშ-ის ანაგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილ შპს „ჯი პი პის“ მეფრინველეობის ფერმის და ფრინველის სასაკლავოს პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.